

розвитку тваринництва з метою відновлення потенціалу галузі та забезпечення населення продуктами харчування, а країну - стабільними міжнародними позиціями.

1. Велика рогата худоба [Електронний ресурс] – Режим доступу -http://www.agroperspectiva.com/ru/free_article/333

В.В. Дубенська

Науковий керівник – к.е.н., доц. С.Й. Воробець

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ФАКТОРНОГО АНАЛІЗУ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ПОКАЗНИКІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

За методологією, запропонованою ООН, визначається інтегральна оцінка рівня розвитку кожної країни і на основі її значень проводиться ранжування рівня розвитку кожної з них. За результатами цих розрахунків Україна на 2017 рік знаходиться на 39 місці серед 156 країн світу, для яких визначалась рейтингова оцінка. Кожна країна має свої пріоритети розвитку. З усіх 87 показників, на основі яких визначалась рейтингова оцінка, найбільш пріоритетними нами визначено 19 показників. Для порівняння розвитку України по відношенню до інших країн, було застосовано метод факторного аналізу та пакет програм STATISTICA. Принципова можливість істотного зменшення числа ознак, що характеризують об'єкти дослідження, без істотних втрат інформації про об'єкти обумовлена малою варіативністю окремих ознак або їх лінійних комбінацій. Попередньо у рамках визначених показників проведено оцінку їх головних статистик. Значення цих статистик для 7 показників наведено на рисунку 1.

Variable	Descriptive Statistics ( )				
	Mean	Confidence -95,000%	Confidence +95,000%	Median	Minimum
Зняття п	-0,000000	-0,395587	0,395587	-0,261958	-0,7540
Викиди	-0,000000	-0,395587	0,395587	-0,096674	-1,4704

Рис. 1. Статистичні показники окремих показників

За результатами факторного аналізу отримано Власні значення факторів. Їх графічна інтерпретація у виді «Scree plot» представлена на рис. 2. Внесок перших семи головних чинників в сумарну дисперсію вихідних ознак становить 95,99%. Оцінювання дисперсії змінних через головні компоненти проведено за формулою (1), представлено на рис. 3.

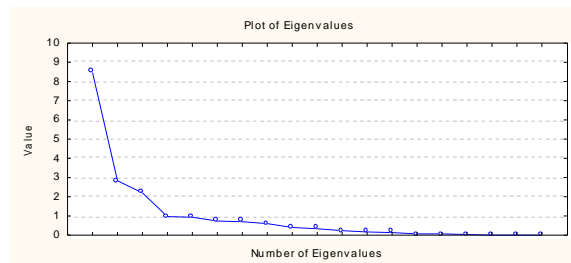

Рис. 2. Графік власних значень головних компонент

вибрати сторінку «Explained variance». Вид екранної форми представлений на рисунку 3.

$$\hat{h}_i^2 = R_{ij}^2 / \sum_{j=1}^n R_{ij}^2, \quad i = \overline{1, n}. \quad (1)$$

Розрахована матриця індивідуальних значень головних компонент для кожної з 27 досліджуваних країн. Графічна інтерпретація для окремих країн по окремих головних компонентах представлена на рис. 4.

Variable	Communalities ( )						
	From 1 Factor	From 2 Factors	From 3 Factors	From 4 Factors	From 5 Factors	From 6 Factors	Multiple R-Square
Співвідношення по	0,258756	0,384871	0,598756	0,828031	0,828161	0,829241	0,835741
Поширеність недої	0,206861	0,564351	0,602971	0,633811	0,712481	0,802671	0,931281
Оцінювана триваліс	0,851001	0,914931	0,936721	0,936831	0,937961	0,970091	0,996051
Універсальний інде	0,839621	0,841951	0,935951	0,937161	0,937281	0,943751	0,985581
Середні роки навча	0,409561	0,454731	0,525951	0,634101	0,636701	0,671181	0,889271
Рівень участі жіноч	0,640011	0,718591	0,732691	0,733031	0,736751	0,763671	0,824281
Зняття прісної води	0,465251	0,508961	0,701411	0,763671	0,801341	0,832421	0,938571
Викиди CO2 від спа	0,176591	0,652721	0,706901	0,761511	0,878431	0,891351	0,967521
Рівень безробіття (%)	0,011071	0,332611	0,474901	0,705871	0,837101	0,846781	0,754101
Якість загальної інф	0,631331	0,717241	0,849841	0,849921	0,871991	0,897001	0,988081
Рейтинги вищих на	0,748121	0,749961	0,772291	0,782281	0,787481	0,857431	0,879991
Коефіцієнт Джині, с	0,000351	0,012551	0,610381	0,673611	0,801951	0,845021	0,924951
Щорічна середня к	0,704501	0,809531	0,812211	0,834611	0,837261	0,844721	0,943461
Річні зміни площі лі	0,357761	0,468521	0,495201	0,495631	0,556401	0,559621	0,875091
Убивства (на 100 ос	0,113431	0,470771	0,584831	0,689131	0,702611	0,912211	0,874691
Населення, яке від	0,019691	0,472441	0,677151	0,712751	0,861771	0,892411	0,847391
Ефективність уряд	0,466791	0,638701	0,826191	0,826961	0,831571	0,919161	0,981091
Індекс сприйняття	0,863481	0,875131	0,915951	0,917181	0,936631	0,942571	0,985121
Витрати на держав	0,700881	0,703331	0,738761	0,753051	0,901481	0,901741	0,958191

Рис. 3. Вклади перших шести компонент в дисперсію вхідних змінних

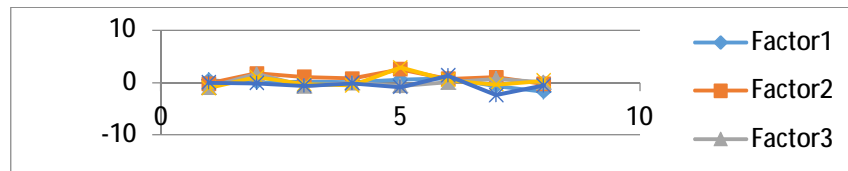

Рис. 4. Індивідуальні значення Головних компонент для окремих країн

Отже, за результатами аналізу можна зробити висновок, що за окремими головними компонентами Україна приблизно рівна в розвитку зі своїми сусідами, однак по окремих з них наша держава ще далека від рівня розвитку економічно розвинутих країн Західної та Північної Європи.

1. Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Laforune, G., Fuller, G. (2018): *SDG Index and Dashboards Report 2018*. New York: Bertelsmann Stiftung and Sustainable Development Solutions Network (SDSN).

2. Економіко-статистичне моделювання : навч. посібник / В.П. Кічор, Р.В. Фецуур, А.І. Якимів, С.Б. Котикко – Львів, 2017. – 49, 56с.

Т.С. Карпова

Науковий керівник – к.е.н., ст.викл. І.С. Стеців

КОНТРОЛЮВАННЯ ВИТРАТ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПОДАТКОВОЮ ПОЛІТИКОЮ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

У сучасному світі ефективне управління податками займає важливе місце в економіці, оскільки податки складають значну частину бюджету країни і від повноти їх надходжень залежить можливість забезпечення державою проживання населення на належному рівні. Роль держави у даному процесі полягає у контролюванні доходів та витрат суб'єктів господарювання з метою попередження розвитку тіньової економіки країни. З іншого боку грамотне управління податками малих підприємств, що базується на безперервному моніторингу доходів і витрат сприяє прийняттю ефективних управлінських рішень оскільки вибір системи оподаткування має значний вплив на величину прибутку підприємства. Враховуючи те, що підприємства створюються їхніми власниками задля отримання прибутку, то для них є дуже важливим правильно обрати систему оподаткування, щоб отримати найвищий з можливих прибутків.

Необхідність оподаткування як невід'ємного атрибута податкової системи ринкового типу неодноразово обґрунтовували вчені-фінансисти: В. Андрущенко, О. Василик, К. Павлюк, В. Опарін, О. Кириленко, С. Юрій, В. Федосов, В. Суторміна [1, 3]. Проте на наш погляд система оподаткування не повинна перешкоджати у бажанні власників підприємства отримувати максимально можливі прибутки, але виконувати свої функції без загрози для діяльності суб'єктів господарювання, особливо малих підприємств.

Управління податками малих підприємств потребує особливої уваги на сьогодні, оскільки у ході дослідження нами виявлено, що найбільші труднощі розвитку підприємств пов'язані із оподаткуванням.

Таблиця 1

Дослідження рейтингу проблем малого бізнесу

Кількість підприємств, %	Найбільші труднощі
72	Оподаткування
12	Низький попит
6	Правове поле
8	Недостатнє фінансування
2	Інфляція

Вирішення проблеми податкового менеджменту у своїх працях описували зарубіжні та вітчизняні науковці: Суторміна В.М., Федосов В.М., Андрущенко В.Л. та інші. Вчені включають у процес управління податками податкове регулювання, податкове мотивування, податковий облік та податковий контроль [3].

Ми погоджуємося із науковцями, проте вважаємо, що важливим у процесі управління податками малих підприємств є також дослідження певних закономірностей, які виникають при управлінні податками. З метою виявлення певних взаємозалежностей між чинниками, які мають вплив на вибір системи оподаткування, нами проведені дослідження законодавства, що регулює питання оподаткування малих підприємств та практичної їх діяльності.

В ході дослідження виявлено ряд безпосередніх та опосередкованих чинників впливу на вибір системи оподаткування малих підприємств. Згідно із законом України «Про спрощену систему оподаткування» від 1.07.2005 року на вибір системи оподаткування малих підприємств мають вплив наступні чинники: обсяг доходу, кількість найманих працівників, вид діяльності [2]. Загалом їх можна охарактеризувати як безпосередні або чинники безпосереднього впливу, оскільки при виборі тої чи іншої